

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ลักษณะพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ" มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. นิสิตนักศึกษาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีรสนิยมและรูปแบบพฤติกรรมในการบริโภคข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ อย่างไร โดยเฉพาะการบริโภคสื่อและสารจากเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต บริการออดิโอเท็กซ์
2. ลักษณะพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มาจากแรงจูงด้านปัจจัยของตัวสื่อเอง หรือปัจจัยจากการโฆษณา หรือปัจจัยสังคมรอบข้าง

โดยมีสมมติฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ของกลุ่มนิสิตนักศึกษา มักมีเป้าหมายมุ่งเน้นไปทางด้านความบันเทิงสนุกสนาน ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง มากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้
2. พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่กลุ่มนิสิตนักศึกษา มักมาจากปัจจัยจากตัวสื่อ มากกว่าปัจจัยสังคมรอบข้าง และปัจจัยจากการโฆษณา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างใน 5 สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยกลุ่มกลุ่มตัวอย่างสถาบันละ 80 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนในขั้นตอนการ

ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้สถิติทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว one-way ANOVA (F-test) ในกรณีทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)

สำหรับสรุปผลการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อนั้น นำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา
- ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อและสารสนเทศ
- ตอนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับเป้าหมาย แนวคิด รสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศ
- ตอนที่ 4 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาปรากฏผลดังนี้

กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ทำการสำรวจจำนวน 400 คน เป็นเพศชาย 119 คน เพศหญิง 281 คน โดยในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้เก็บข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนตามสถาบันต่างๆ จำนวน 5 สถาบัน สถาบันละ 80 คน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเอกชน 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามชั้นปีพบว่า เป็นนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 25.2 และศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 20.8 ตามลำดับ ส่วนนิสิตนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 - 6 มีน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ 2.8 โดยเมื่อจำแนกตามคณะวิชา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะนิติศาสตร์ / รัฐศาสตร์ / สังคมศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ / ครุศาสตร์ / มนุษยศาสตร์ / โบราณคดี / ศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาเป็นนิสิตนักศึกษาในกลุ่มคณะพาณิชยศาสตร์ / เศรษฐศาสตร์ / บัญชี / บริหาร และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 28.5 ส่วนนิสิต

นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มคณะเกษตรศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรายได้หรือค่าใช้จ่ายต่อเดือนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้หรือค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา มีรายได้หรือค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ 5,000 – 7,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.8 และมีรายได้หรือค่าใช้จ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.5 ส่วนนิสิตนักศึกษาที่มีรายได้หรือค่าใช้จ่ายต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5 โดยเมื่อพิจารณาที่รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.8 รองลงมาคือมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.0 และมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และ 75,001 – 100,000 บาท จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ส่วนครอบครัวของนิสิตนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.5

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อและสารสนเทศ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อและสารสนเทศปรากฏผลดังนี้

หนังสือพิมพ์ที่นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่อ่านเป็นประจำมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ร้อยละ 87.25 รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ร้อยละ 69.75 และหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ร้อยละ 34.50 ส่วนหนังสือพิมพ์ที่กลุ่มตัวอย่างอ่านเป็นประจำน้อยที่สุดคือ หนังสือพิมพ์แนวหน้า ร้อยละ 1.00 สำหรับนิตยสาร นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างอ่านนิตยสาร CLEO เป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 36.00 รองลงมา คือ นิตยสารที่วีพูล ร้อยละ 26.00 และนิตยสาร SEVENTEEN ร้อยละ 25.50 ส่วนนิตยสาร MADAME FIGARO เป็นนิตยสารที่กลุ่มตัวอย่างอ่านเป็นประจำน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.75

นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างฟังวิทยุคลื่นสถานี FM 95.50 VIRGIN HIT มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.25 รองลงมา คือ คลื่นสถานี FM 89.00 BANANA FM ร้อยละ 27.00 และนิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างฟังวิทยุคลื่นสถานี FM 104.00 อส.พระราชวังดุสิต น้อยที่สุด คือร้อยละ 1.50 สำหรับการรับชมโทรทัศน์ นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ ช่อง 3

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.50 รองลงมา คือ ช่อง 7 ร้อยละ 79.00 และช่อง ITV ร้อยละ 55.50 ตามลำดับ ส่วนโทรทัศน์ช่อง 11 เป็นช่องที่กลุ่มตัวอย่างดูน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.00

สำหรับเว็บไซต์ที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเข้าไปใช้บริการมากที่สุด คือ www.hotmail.com ร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ เว็บไซต์ www.google.com ร้อยละ 55.75 และเว็บไซต์ www.kapook.com คิดเป็นร้อยละ 46.75 ตามลำดับ ส่วนเว็บไซต์ www.xgoal.com www.gettyimage.com และ www.time.com นิสิตนักศึกษามีการเปิดดูน้อยที่สุดมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 0.25

ในส่วนของการใช้ออดิโอเท็กซ์ทางโทรศัพท์ที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างใช้บริการเป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ บริการโหลดเสียงเพลงเรียกเข้า (Ringtone) ของโทรศัพท์มือถือยี่ห้อต่าง ๆ ร้อยละ 86.25 รองลงมา คือ บริการโหลดรูปภาพต่างๆ เช่น Wallpaper game e-card และข้อความของโทรศัพท์มือถือต่าง ๆ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างใช้บริการคิดเป็นร้อยละ 71.00 และใช้บริการเล่นเกมส์ผ่านทางออดิโอเท็กซ์ การลงทะเบียนสำหรับร่วมสนุกในรายการต่าง ๆ ร้อยละ 35.75 ส่วนการใช้บริการสายด่วนความรัก หาเพื่อนคุย แลกเปลี่ยนการสนทนากับเพื่อนกลุ่มใหม่ ๆ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีการใช้บริการน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 17.75

ความบ่อยในการใช้สื่อข่าวสารของสื่อแต่ละประเภทของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการใช้สื่อโทรทัศน์บ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.2 และมีจำนวนเวลาในการใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุดคือมากกว่า 5 ชม./วัน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาอันดับ 2 คือ สื่อวิทยุ โดยนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการใช้สื่อวิทยุบ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 48.8 และมีจำนวนเวลาในการใช้สื่อวิทยุ 2-3 ชม./วัน มากที่สุด ร้อยละ 26.0 และรองลงมาอันดับ 3 คือ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตบ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 และมีจำนวนเวลาในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต 1-2 ชม./วัน มากที่สุด ร้อยละ 30.0 ส่วนสื่อออดิโอเท็กซ์มีการเปิดรับน้อยที่สุด โดยนิสิตนักศึกษาที่ไม่เคยเปิดรับสื่อออดิโอเท็กซ์เลยมีความถี่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.8 และส่วนใหญ่มีจำนวนเวลาในการใช้สื่อออดิโอเท็กซ์น้อยกว่า 30 นาที/วัน มากถึงร้อยละ 80.7 ส่วนจำนวนนิสิตนักศึกษาที่มีเวลาเฉลี่ยในการใช้สื่อออดิโอเท็กซ์มากกว่า 5 ชม./วัน มีจำนวนเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สื่อออดิโอเท็กซ์บ่อยมากเป็นประจำมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงแค่ร้อยละ 0.5 เท่านั้น

ความบ่อยในการใช้สื่อข่าวสาร แหล่งบันเทิง และกิจกรรมต่างๆ ของนิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อข่าวสารและแหล่งบันเทิงในการดูหนังฟังเพลงที่บ้านมากที่สุด โดยนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการดูหนังฟังเพลงที่บ้านบ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาอันดับ 2 และ 3 คือ โทรศัพท์คุยกับเพื่อน และเล่นอินเทอร์เน็ต โดยนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการโทรศัพท์คุยกับเพื่อนบ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 39.3 และนิสิตนักศึกษามีความถี่ในการเล่นอินเทอร์เน็ตบ่อยมากเป็นประจำมากที่สุด ร้อยละ 34.0 ส่วนการใช้สื่อข่าวสารและแหล่งบันเทิงในการเที่ยวเรค คลับ เล้าจัน์ นิสิตนักศึกษามีความถี่ในการใช้สื่อข่าวสารและแหล่งบันเทิงประเภทนี้น้อยที่สุด โดยนิสิตนักศึกษาที่ไม่เคยเที่ยวเรค คลับ เล้าจัน์เลย มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.2

สำหรับการรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารและแหล่งบันเทิงแต่ละประเภทระหว่างของไทยและของต่างประเทศ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารทั้งของไทยและต่างประเทศพอๆ กัน ทั้งการดู / ฟัง / อ่าน ข่าวสารประจำวัน, การฟังเพลง, ขอบเข้าเว็บไซต์, การรับประทานอาหาร, ขอบท่องเที่ยว, และการอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 83.0, 46.5, 47.0, 53.8, 61.8 และ 54.0 ตามลำดับ แต่สำหรับการดูภาพยนตร์ พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ชอบดูภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่าภาพยนตร์ไทย คิดเป็นร้อยละ 69.2 เช่นเดียวกับการดูกีฬา คิดเป็นร้อยละ 42.0 ส่วนการรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารด้านแบรนด์เครื่องแต่งกายนั้น เป็นสื่อประเภทเดียวที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ชอบของไทยมากกว่าต่างประเทศ โดยคิดเป็นร้อยละ 44.8

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับเป้าหมาย แนวคิด รสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับเป้าหมาย แนวคิด รสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศปรากฏผลดังนี้

เป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมในการใช้สื่อของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามด้านเมื่อจำแนกตามด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.73 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีเป้าหมายการใช้สื่อเพื่อการเปิดรับสื่อหรือรับข่าวสาร ช่วยให้ตนเองไม่กลายเป็นคนเขยล้าสมัย หรือไม่เป็นที่ยอมรับของคนอื่น ๆ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือ เพื่อเติมเต็มให้กับชีวิตในสังคมยุคใหม่ที่ใครๆ ก็เปิดรับสื่อเสมือนเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ขาดไม่ได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

เมื่อจำแนกตามด้านสารสนเทศและความรู้พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านสารสนเทศและความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.75 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีเป้าหมายการใช้สื่อเพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์รอบตัวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาคือ เพื่อความรู้ที่จะเป็นประโยชน์กับการดำเนินชีวิตในสังคม และเพื่อเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.82 และ 3.66 ตามลำดับ และมีเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ความคิดเห็นต่างๆ น้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.58

เมื่อจำแนกตามด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.31 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีเป้าหมายการใช้สื่อเพื่อนำเอาตัวอย่างที่เห็นหรือได้จากสื่อมาเป็นแนวทางในการกำหนดวิถีคิดและการปฏิบัติตนเองในเรื่องต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31

และเมื่อจำแนกตามด้านความบันเทิงสนุกสนาน นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านความบันเทิงสนุกสนานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 4.17 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยตอบว่าใช้สื่อเพื่อความสนุกสนานบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.17

โดยสรุป ภาพรวมของเป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.74 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีเป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศด้านความบันเทิงสนุกสนานมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือเป้าหมายด้านสารสนเทศและความรู้ และเป้าหมายด้านสังคมและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.75 และ 3.73 ตามลำดับ ส่วนด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีเป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศด้านนี้น้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.31

สำหรับปัจจัยที่จูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ เมื่อจำแนกตามปัจจัยจากตัวสื่อ นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง มีปัจจัยจูงใจจากตัวสื่อให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.71 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีปัจจัยจาก

เหตุผลว่าเพราะสื่อนั้นมีเนื้อหาตอบสนองตรงตามความต้องการของตนได้ดีมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาคือ ปัจจัยเนื่องจากสื่อที่ใช้นั้นมีเนื้อหาหลากหลาย น่าลองเข้าไปใช้ดู มีค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนปัจจัยเนื่องจากเพราะสื่อ นั้นเหมาะกับคนมีรสนิยม เป็นปัจจัยจูงใจจากตัวสื่อให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14

เมื่อจำแนกตามปัจจัยจากการโฆษณา นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยจากการจูงใจของโฆษณาให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.65 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีปัจจัยเนื่องจากจากการโฆษณาเข้ายวน ชักจูงใจทำให้น่าสนใจอยากทดลองใช้สื่อ นั้นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมาคือ ปัจจัยในเรื่องการแข่งขันและมีโปรโมชั่นส่งเสริมการขายในการใช้สื่อ นั้นๆ ทำให้รู้สึกว่าคุ้มค่า ราคาไม่แพงนัก มีค่าเฉลี่ย 3.63

และเมื่อจำแนกตามปัจจัยสังคมรอบด้าน นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจัยสังคมรอบด้านที่จูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.00 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยมีปัจจัยเนื่องจากเพื่อนๆ ชักชวนหรือแนะนำให้ใช้สื่อ นั้นมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.57 รองลงมา ได้แก่ ใช้สื่อ เพราะจะได้รู้สึกทันสมัย, ใช้สื่อเพื่อให้รู้สึกว่าไม่ด้อยกว่าคนอื่น, ใช้สื่อเพราะใครๆ เขาก็ใช้ และใช้สื่อเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ว่าไม่เชย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02, 2.94, 2.88 และ 2.82 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยการใช้สื่อเพราะรู้สึกว่า เป็นผู้ที่มีรสนิยม น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.76

โดยสรุป ภาพรวมของปัจจัยที่จูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง มีปัจจัยจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.45 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยปัจจัยจากตัวสื่อมีการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมาคือ ปัจจัยจากการโฆษณา มีค่าเฉลี่ย 3.65 และปัจจัยสังคมรอบด้านเป็นปัจจัยที่มีการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.00

สำหรับการคาดคะเนลักษณะพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสื่อและข่าวสารของนิสิตนักศึกษาจากมุมมองของสังคมรอบข้าง พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสื่อและข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 2.91 ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ : มากที่สุด = 5 และน้อยที่สุด = 1) โดยเป็นคนที่มีความรู้รอบด้านเนื่องมาจากการ

เปิดรับสื่อมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 รองลงมา คือ จัดอยู่ในคนที่มีรสนิยม, เป็นคนที่มีรสนิยมทันสมัยในการใช้สื่อ, เป็นผู้นำความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ เสมอ, เป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง ว่ามีความรอบรู้ ทันสมัย, เป็นคนสนใจแต่เรื่องบันเทิงเริงรมย์, เป็นคนที่ค่อนข้างปิดหูปิดตา กับโลกภายนอก, ค่อนข้างสนใจสิ่งที่สร้างจินตนาการมากกว่าความเป็นจริง, และเป็นคนใช้สื่อมากจนเหมือนเสพติดสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27, 3.16, 3.09, 3.08, 2.98, 2.92, 2.87 และ 2.52 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสื่อและข่าวสารที่เป็นคนค่อนข้างห่างเหินข่าวสารจากสื่อต่างๆ และเป็นคนล้าสมัยไม่ทันเหตุการณ์อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 และ 2.25 ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในประเด็นเกี่ยวกับรสนิยมและพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสาร นิสิตนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับรสนิยมและพฤติกรรมการบริโภคสื่อและข่าวสารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นที่กล่าวว่า รสนิยมเป็นเรื่องของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องแคร้ความรู้สึกคนอื่น มีผู้เห็นด้วยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาที่เห็นด้วยในระดับมาก คือ การใช้สื่อหรือการบริโภคข่าวสารประเภทใดไม่เกี่ยวกับการมีรสนิยมหรือไม่มีรสนิยม ส่วนความคิดเห็นในประเด็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง อาทิ ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดตามข่าวสารเป็นประจำมักเป็นคนทันสมัย มีการศึกษา มีสังคม, คนที่ใช้คอมพิวเตอร์แสดงว่าเป็นพวกไม่ล้าสมัย, รสนิยมบ่งบอกสถานะในสังคม, ตนเองมักมีรสนิยมตามกระแสสื่อและการโฆษณาในสื่อต่างๆ, มีสื่ออยู่กับตัวทำให้รู้สึกภูมิใจเชื่อมั่น แม้มิได้นำมาใช้ก็ตาม, การมีโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพหลากหลาย บ่งบอกถึงฐานะทางสังคมอย่างหนึ่ง, การมีสื่อต่าง ๆ เป็นของตนเองแม้ไม่ได้ใช้ แต่ทำให้ดูเป็นคนทันสมัย เป็นที่ยอมรับในสังคม, คนที่ติดตามข่าวสารต่างประเทศมักดูเป็นคนมีรสนิยม, ไม่มีเงินไม่เป็นไรแต่อย่าถูกมองว่าไร้รสนิยม, และคนไร้รสนิยมมักไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ส่วนความคิดเห็นที่ว่า พวกหมกมุ่นข่าวบันเทิงส่วนมากเป็นคนระดับล่าง และเพื่อน ๆ มักเป็นผู้กำหนดรสนิยมของข้าพเจ้า มีผู้เห็นด้วยน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.40 และ 2.36 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏผลดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ของกลุ่มนิสิตนักศึกษา มักมีเป้าหมายมุ่งเน้นไปทางด้านความบันเทิงสนุกสนาน ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง มากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน คือ นิสิตนักศึกษามีเป้าหมายในการบริโภคสารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงสนุกสนาน มากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเองน้อยกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านสังคมและวัฒนธรรม ไม่มีความแตกต่างจากเป้าหมายด้านสารสนเทศและความรู้แต่อย่างใด

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ของกลุ่มนิสิตนักศึกษา มักมาจากปัจจัยจากตัวสื่อ มากกว่าปัจจัยสังคมรอบข้าง และปัจจัยจากการโฆษณา

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยในการบริโภคสื่อ โดยมาจากแรงจูงใจของลักษณะตัวสื่อเอง ซึ่งมีน้ำหนักมากที่สุด มากกว่าอีก 2 ด้าน คือ ปัจจัยจากการโฆษณาและปัจจัยสังคมรอบข้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานวิจัยข้อที่ 2

การอภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผลการวิจัย จะแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 พฤติกรรมการบริโภคสื่อและสารสนเทศของนิสิตนักศึกษา
- ตอนที่ 2 เป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศของนิสิตนักศึกษา
- ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 พฤติกรรมการบริโภคสื่อและสารสนเทศของนิสิตนักศึกษา

เนื่องจากโดยปกติ มนุษย์จะมีการเปิดรับข่าวสารตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดรับข่าวสารจากสื่อใด เปิดรับข่าวสารอย่างไรนั้น ก็ด้วยปัจจัยต่างๆ ของแต่ละบุคคลเป็นตัวกำหนด และผลจากการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโทรทัศน์สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้มากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะทั่วแทบทุกครัวเรือนส่วนใหญ่แล้วจะมีเครื่องรับโทรทัศน์ ทำให้มีโอกาสในการเปิดรับข่าวสารในทุกวันมากกว่าสื่ออื่นๆ นอกจากนี้ธรรมชาติของมนุษย์นั้น จะมีความพยายามอยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น สิ่งใดก็ตามที่ได้มาด้วยความยากลำบาก มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสิ่งใดก็ตามที่สามารถได้มาไม่ยากนัก มักจะเลือกสิ่งนั้น เช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์นั้นไม่ต้องใช้ความพยายามมากนั่นเอง เนื่องจากเป็นสื่อที่แพร่หลาย ง่าย บางครอบครัว(แล้วแต่สถานะทางเศรษฐกิจ)มีโทรทัศน์มากกว่า 1 เครื่อง อาจถึง 4-5 เครื่องก็ได้ การเปิดรับโทรทัศน์จึงกลายเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมไปแล้ว โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่เปิดรับได้ง่าย และสะดวกมากกว่าสื่ออื่น ประกอบกับสื่อโทรทัศน์นั้น เป็นสื่อที่นำเสนอทั้งภาพและเสียง และยังเป็นสื่อที่สามารถแพร่หลายไปได้กว้าง และครอบคลุมหลายพื้นที่ ทำให้นิสิตนักศึกษาเปิดรับข่าวสารได้อย่างสะดวกและดึงดูดความสนใจได้ง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปิดรับข่าวสารจากสื่ออื่นๆ ส่งผลให้ได้รับข่าวสารทั้งปริมาณและความถี่เพิ่มขึ้น

สำหรับเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สื่อโทรทัศน์จัดว่าเป็นสื่อบันเทิงที่ใกล้ชิดที่สุดตอบสนองได้หลากหลายความบันเทิงทั้งมีลิตวิดีโอ คอนเสิร์ตดนตรี ภาพยนตร์ ละคร เกมส์ และปกิณกะบันเทิงต่างๆ ดังนั้นจึงตอบสนองการใช้ประโยชน์ด้านบันเทิงของวัยรุ่นได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ

ส่วนสื่อวิทยุก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่สะดวกต่อการเปิดรับข่าวสาร และสามารถรับข่าวสารควบคู่ไปกับการทำงาน การพักผ่อน เช่น นิสิตนักศึกษาสามารถรับข่าวสารทางวิทยุได้ขณะขับรถ ระหว่างการพักผ่อน ระหว่างทำงาน ระหว่างทำการบ้าน เป็นต้น แต่สื่อวิทยุจะมีจุดด้อยกว่าสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอได้ด้วยเสียงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ทำให้นิสิตนักศึกษามีการจดจำหรือดึงดูดความสนใจได้น้อยกว่าการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์

แต่สำหรับสื่อข่าวสารบางประเภทต้องใช้ความพยายามหรือความตั้งใจในการเปิดรับข่าวสาร เช่น สื่อนิตยสาร/วารสาร ในการเปิดรับข่าวสารนั้น นิสิตนักศึกษาจะต้องซื้อ หาอ่าน ซึ่งความสะดวกในการเปิดรับข่าวสารก็จะมีปริมาณและความถี่ในการเปิดรับข่าวสารลดน้อยลงไป

สำหรับสื่อเทคโนโลยีใหม่ คือ อินเทอร์เน็ตนั้นพบว่า นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับสื่อประเภทนี้มากเป็นอันดับ 3 รองลงมาจากโทรทัศน์ วิทยุ และมีการเปิดรับมากกว่าสื่อหนังสือพิมพ์ แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้อินเทอร์เน็ตจะเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ต้องใช้ความพยายามในการเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาจะต้องหาอุปกรณ์ หรือสถานที่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้โอกาสในการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่าจากสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงตัวนิสิตนักศึกษาได้ง่ายกว่า แต่กลุ่มนิสิตศึกษาก็ยังเลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตกันเป็นอย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้สื่อของวัยรุ่นยุคใหม่ว่ามีแนวโน้มจะใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกันเพื่อการสื่อสาร ค้นคว้าข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้โดยไม่กำหนดเวลา สถานที่ และข่าวสารความรู้ทั่วไป ในขณะที่เดียวกันก็ถือเป็นสื่อวารสารสนเทศที่ส่งผ่านข่าวและความคิดเห็นเช่นเดียวกับสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ (วรพรรณ พงศ์สวัสดิ์, 2540 : 14.) ทำให้ความนิยมในการใช้อินเทอร์เน็ตมีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ประเด็นที่น่าห่วงคือ ผลการวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษามีการใช้สื่อเพื่อความบันเทิง สนุกสนานมากกว่าประโยชน์ทางสารสนเทศและความรู้ บทบาทของสื่อใหม่ที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นยุคใหม่ที่มีอิทธิพลกับวัยรุ่นยุคใหม่จึงน่าเป็นห่วงว่าเป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์หรือไม่ เพียงไร พฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่จึงเป็นสื่อที่ผู้รับผิดชอบในสังคมควรจะคำนึงถึง

ตอนที่ 2 เป้าหมาย แนวคิด และรสนิยมการใช้สื่อสารสนเทศของนิสิตนักศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ มีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์เชิงสังคมและวัฒนธรรม ทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมและเพื่อนฝูงว่าเป็นคนทันสมัย คอยติดตามข่าวสารรอบตัวอยู่เสมอ มีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านสารสนเทศและความรู้ เพื่อเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการติดตามความเคลื่อนไหวรอบตัวและเพื่อการเรียนการศึกษา มีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง เพื่อเปิดรับสื่อหรือรับข่าวสารและนำแบบอย่างที่เราเรียนรู้หรือได้เห็นในสื่อมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และมีเป้าหมายในการใช้สื่อด้านความบันเทิงสนุกสนานเพื่อความสนุกสนานบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งโดยสรุปพบว่า นิสิตนักศึกษามีเป้าหมายด้านความบันเทิงสนุกสนานมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของวัยรุ่นหรือธรรมชาติของบุคคลวัยนี้ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังก้าวผ่านจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมรอบตัวอันได้แก่ เพื่อนฝูง โรงเรียน รวมถึงสังคมนอกบ้าน จะมีอิทธิพลสูงกว่าครอบครัวเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจ ความคิดเห็นและความนิยมชมชอบของวัยรุ่นที่แตกต่างหรือเหมือนกัน ซึ่งจากผลการศึกษาของ Katz and Other (1974) ได้

ชี้ให้เห็นว่า ผู้รับสารที่มีสภาวะแวดล้อมทางสังคมและสภาวะทางจิตใจแตกต่างกัน ทำให้ผู้รับสารมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งความต้องการที่ต่างกันไปนี้ก่อให้เกิดการคาดคะเนว่า สื่อแต่ละประเภทจะตอบสนองของความพอใจของตนต่างกัน ส่งผลให้มีลักษณะการใช้สื่อและมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้สื่อแตกต่างกัน

นอกจากนี้ เนื่องจากในกระแสสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในทุกๆ ด้าน สภาวะแวดล้อมทางจิตใจและสังคมทำให้ผู้คนไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น แม้กระทั่งผู้ใหญ่เกิดความเครียดและกดดันสูง รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง จึงล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกบริโภค ผู้คนมักเลือกบริโภคสิ่งต่างๆ เพื่อความพอใจส่วนตัว ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับตนเองได้สูงสุด การบริโภคสื่อและข่าวสารก็เช่นเดียวกัน วัยรุ่น(หรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่)ต้องการความบันเทิง และสื่อเป็นแหล่งบันเทิงที่ใกล้ชิดที่สุดและสะดวกที่สุด วัยรุ่นยุคใหม่จึงเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารที่ตนเองสนใจสามารถเปิดรับได้ง่าย และสนองความต้องการของตนเองทั้งในด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจกันมากขึ้นโดยยังคงอ้างอิงความต้องการจากกลุ่มสังคมที่ตนเองอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวิสสัน (Davison อ้างถึงใน พัทธินิ เชนจรรยา, เมตตา วิวัฒน์านุกูล และ ภิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, 2538 : 199 - 200) ที่กล่าวว่า บุคคลทุกๆ คนมีความเกี่ยวพันอย่างยิ่งต่อสังคมและสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีความต้องการเลือกใช้สื่อหรือเลือกรับข่าวสาร เพื่อสนองความพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม

งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือกบริโภคสื่อที่สำคัญที่สุดของวัยรุ่นคือเพื่อความบันเทิงสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McCombs and Becker (1979) (อ้างถึงใน ต้องจิตต์ สุวรรณศรี, 2543) ที่กล่าวไว้ในทฤษฎีการใช้สื่อ เรื่องการใช้สื่อตามความพอใจและความต้องการด้วยว่า บุคคลใช้สื่อเพื่อสนองความต้องการด้านความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีปัจจัยจากตัวสื่อเองในการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ เพราะสื่อนั้นมีเนื้อหาตอบสนองตรงตามความต้องการของตนได้ดี มีปัจจัยจากการโฆษณาในการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ เพราะสื่อที่มีการโฆษณาเข้ายวน ชักจูงใจทำให้น่าสนใจอยากทดลองใช้สื่อ นั้น และมีปัจจัยสังคมรอบด้านในการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อ และด้วยเหตุเพราะเพื่อนๆ ชักชวนหรือแนะนำให้ใช้สื่อ นั้น โดยสรุปพบว่า นิสิตนักศึกษามีปัจจัยจากตัวสื่อเองในการจูงใจให้เลือกใช้หรือบริโภคสื่อมากที่สุด ชี้ให้เห็น

ว่า วิทยุรุ่มมองว่าปัจจัยตัวสื่อเองสามารถตอบสนองของความต้องการในด้านต่างๆ ได้หลากหลายตอบสนองของความต้องการเฉพาะบุคคลได้ และสามารถตอบสนองของความต้องการในการเจาะลึกเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและทฤษฎีสื่อในแง่คุณสมบัติข้อได้เปรียบเสียเปรียบของสื่อแต่ละประเภท ซึ่งแม็คคอมบ์และเบ็คเกอร์ (Mccombs and Becker) ได้กล่าวไว้ว่า คนเรามีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อแตกต่างกันไป และเหตุนี้ทำให้คนเลือกที่จะใช้สื่อมวลชนต่างประเภทกัน คำว่าเหตุผลนี้ หมายถึงอะไรบางอย่างที่สื่อมวลชนนั้นๆ สามารถตอบสนองและสร้างความพอใจให้กับบุคคลนั้นได้ ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

นอกจากนี้ ในแนวคิดเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศยังชี้ถึงข้อได้เปรียบของสื่อใหม่ในการตอบสนองความต้องการของผู้รับสารยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ สื่อใหม่ เป็นสื่อกลางในการสื่อสารที่ติดต่อกันเป็นเครือข่ายและสามารถติดต่อกันได้ทั่วโลก ทำให้ผู้ใช้สื่อใหม่สามารถเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้นจะอยู่ในรูปแบบใดๆ อาจจะเป็นตัวอักษร ข้อความ ภาพ หรือเสียงได้ทั้งสิ้น แต่ประโยชน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริการสื่อสารข้อมูลนั่นเอง ซึ่งหากพิจารณาสื่อใหม่แล้วจะเห็นว่า มีข้อได้เปรียบกว่าสื่อดั้งเดิมค่อนข้างมาก สื่อใหม่จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจกลุ่มวัยรุ่นสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดีทั้งด้านเนื้อหาที่ลึกและหลากหลาย รวมถึงประสิทธิภาพของตัวสื่อในแง่การเข้าถึง การตอบสนองทันทีทันใด สำหรับกลุ่มวัยรุ่นนิสิตนักศึกษาชั้น สื่ออาจแสดงถึงรสนิยมอย่างหนึ่งของคนรุ่นใหม่ ปัจจัยตัวสื่อเองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบริโภคสื่อและข่าวสาร

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสื่อและข่าวสารแบบเป็นคนที่มีความรู้รอบด้านเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อมากที่สุด ส่วนลักษณะความคิดเห็นที่ว่า รสนิยมเป็นเรื่องของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องแคร้ความรู้สึก มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ (2544 : 51-52) ที่อธิบายไว้ว่า รสนิยมหรือการเลือกครอบครองสิ่งของปัจเจกเห็นว่าเป็นสิ่งที่คนในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นสื่อให้เข้าใจหรืออ่านรหัส จากการแสดงออกผ่านสิ่งของที่ปัจเจกเลือกครอบครองได้ว่า บุคคลนั้นเป็นเช่นไร ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งแยกกลุ่มและการยอมรับเข้ากลุ่มสังคมนั้นเป็นวิธีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้ในสังคมไทย ทั้งนี้เพราะการใช้ "รสนิยม" (ที่คนแต่ละกลุ่มให้ความหมายต่างกันไป) เป็นภาษาสังคมนี้ วางอยู่บนพื้นฐานของตรรกะที่สอดคล้องไปกับบริบทของสังคมทุนนิยมเสรี ซึ่งในลักษณะ "รสนิยม" หมายถึง รูปแบบความชอบ ความพึงพอใจและความสนใจภายในบุคคลแต่ละคนในการบริโภคข่าวสารทางสื่อ

เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิด ค่านิยม ลักษณะของการยอมรับและให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ของตนเองในสังคมปัจจุบัน โดยที่บุคคลแต่ละคนจะมีสนิยมกับตนเองอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานประสบการณ์เรียนรู้และสังคมแวดล้อม

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า ผลการทดสอบเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน คือ นิสิตนักศึกษาที่มีเป้าหมายในการบริโภคสารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงสนุกสนาน มากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษามีการใช้สื่อตามความพอใจ และต้องการใช้สื่อสารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงสนุกสนาน สอดคล้องกับคำกล่าวของ McCombs and Becker (1979) (อ้างถึงใน ต้องจิตต์ สุวรรณศร, 2543) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อตามความพอใจ และความ ต้องการว่า บุคคลใช้สื่อเพื่อสนองความต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์ และสอดคล้องกับ เมอร์รีย์ และ คิปแพคซ์ (Murray and Kippax, 1979 อ้างถึงใน พัทณี เขยจรยา และ ประทุม ฤกษ์กลาง, 2540 : 23) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บุคคลจะให้ความสนใจ รับรู้ และจดจำข่าวสารที่จะให้ความพึงพอใจ หรือสามารถตอบสนองความต้องการของตน บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเท่าที่เขาคิดว่ามีประโยชน์หรือสนองความพอใจของเขาได้ และความต้องการต่างๆ ของบุคคลนั้น เป็นผลมาจากปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมของแต่ละบุคคล ส่วนด้านกำหนดอัตลักษณ์ตนเอง น้อยกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับคำกล่าวของ McCombs and Becker (1979) (อ้างถึงใน ต้องจิตต์ สุวรรณศร, 2543) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อตามความพอใจ และความต้องการว่า โดยทั่วไปบุคคลใช้สื่อเพื่อสนองความต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวจากสื่อ เพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อความทันสมัย รู้ว่าอะไรมีความสำคัญ และควรจะเรียนรู้ ส่วนการกำหนดอัตลักษณ์ โดยทั่วไปเป็นความต้องการหรือแรงจูงใจที่ไม่ปรากฏชัดเจนเหมือนกับการแสวงหาข่าวสารทั่วไป แต่เป็นการใช้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นผลทางอ้อม คือเกิดความคิดที่จะนำไปเป็นแนวทางแบบอย่างในอนาคตได้โดยไม่รู้ตัว

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า นิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยในการบริโภคสื่อโดยมาจากแรงจูงใจของลักษณะตัวสื่อเอง ซึ่งมีน้ำหนักมากที่สุด มากกว่าอีก 2 ด้าน คือ ปัจจัยจากการโฆษณาและปัจจัยสังคมรอบข้าง อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและทฤษฎีสื่อในแง่คุณสมบัติ ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของสื่อแต่ละประเภท รวมถึงทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศที่ชี้ถึงข้อได้เปรียบของสื่อใหม่ในการตอบสนองความต้องการของผู้รับสารยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ วิทยุมองว่าปัจจัยตัวสื่อเองสามารถตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ได้หลากหลาย เช่น ด้านเนื้อหาที่หลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลได้หลากหลาย ความลึกซึ้งของเนื้อหาที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเจาะลึกเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ตรงตามความต้องการ

ทั้งนี้หากพิจารณาสื่อเทคโนโลยีใหม่แล้วจะเห็นว่า มีข้อได้เปรียบกว่าสื่อดั้งเดิมค่อนข้างมาก สื่อใหม่จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจกลุ่มวัยรุ่นสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดีทั้งด้านเนื้อหาที่ลึกและหลากหลาย รวมถึงประสิทธิภาพของตัวสื่อในแง่การเข้าถึง การตอบสนองทันทีทันใด และประการสำคัญดังที่ Marshall McLuhan ได้กล่าวข้อความว่า “Medium is the Message” เมื่อครั้งศตวรรษที่ผ่านมา นั่นคือสื่อกลายเป็นเครื่องหมายที่สื่อข้อความหรือสื่อความหมายได้ในทางใดทางหนึ่ง และอาจมีน้ำหนักไม่น้อยไปกว่าตัวเนื้อหาที่สื่อนำเสนอด้วยซ้ำ สำหรับกลุ่มวัยรุ่นนิสิตนักศึกษานั้น สื่ออาจแสดงถึงรสนิยมอย่างหนึ่งของคนรุ่นใหม่ ปัจจัยสื่อจึงมีความสำคัญในการบริโภคสื่อและข่าวสารตามผลการวิจัยในงานวิจัยนี้

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษาเท่านั้น ในลักษณะพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผลการวิจัยจึงอาจไม่ใช่ข้อสรุปถึงพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่อาจนำไปใช้ในการพิจารณาแนวโน้มของพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารยุคสารสนเทศของประชาชน ถึงแม้ว่านิสิตนักศึกษาจะเป็นบางส่วนของประชากรแต่เป็นกลุ่มที่กำลังเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่กรอกแบบสอบถามจะเป็นนิสิตนักศึกษาเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากในการกรอกแบบสอบถามจะเลือกตัวอย่างนักศึกษาโดยสุ่มเลือกแบบบังเอิญตามบริเวณในมหาวิทยาลัยที่มีนิสิตนักศึกษามายู่รวมกันหนาแน่น เช่น โรงอาหาร ศูนย์หนังสือ หอสมุด ศูนย์เรียนรวม ฯลฯ ซึ่ง

แต่ละสถาบันอุดมศึกษา จะพบเจอนิสิตนักศึกษาหญิงมากกว่า ทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยมีลักษณะข้อมูลเบี่ยงเบนไปทางลักษณะเพศหญิงมากกว่า

3. การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ได้แบ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษาตามสาขาวิชาที่เรียน จึงทำให้ไม่สามารถจำแนกลักษณะการเปิดรับหรือบริโภคสื่อและข่าวสารของกลุ่มนิสิตนักศึกษาได้อย่างชัดเจนว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ กลุ่มนิสิตนักศึกษามีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงสนุกสนาน และด้านสังคมและวัฒนธรรมมากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ ฉะนั้นในการเผยแพร่ข่าวสารในยุคสารสนเทศควรคำนึงถึงความต้องการด้านความบันเทิงสนุกสนานของกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นกลยุทธ์ในการเผยแพร่ข่าวสารควรจะเน้นในด้านสารสนเทศและความรู้ประกอบกับให้ความบันเทิงเพื่อดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นการใช้ Edutainment หรือ เป็นการให้ความรู้แทรกไปในรูปแบบของความบันเทิงนั่นเอง

2. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสารสนเทศทางสื่อเทคโนโลยีใหม่ กลุ่มนิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยในการบริโภคสื่อด้านแรงจูงใจจากตัวสื่อมีน้ำหนักมากที่สุด มากกว่าอีก 2 ด้าน คือ ปัจจัยจากการโฆษณาและปัจจัยสังคมรอบข้าง ฉะนั้นในการเผยแพร่ข่าวสารในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศควรจะเน้นในส่วนตัวสื่อ โดยสื่อนั้นมีเนื้อหาตอบสนองตรงตามความต้องการและมีเนื้อหาหลากหลาย รวมทั้งลักษณะของตัวสื่อที่สามารถตอบสนองวัยรุ่นได้ทันทีในลักษณะปฏิสัมพันธ์สองทาง และสามารถเข้าถึงได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา ดังเช่นการใช้สื่อใหม่ (new media) ที่เกิดจากเทคโนโลยีทันสมัย จึงน่าจะใ้มน้าวใจและสร้างเสริมประสิทธิภาพในกลุ่มวัยรุ่นได้ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปในเรื่องนี้ อาจจะพิจารณาได้ในแง่ต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารของกลุ่มอย่างอื่น ๆ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ผู้รับสารได้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง การเผยแพร่ข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และแพร่หลายต่อไป
2. ควรมีการขยายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อศึกษาให้ได้องค์ความรู้ที่กว้างขึ้น เช่น การพิจารณาศึกษาตัวแปรผู้รับสารด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต (lifestyle) ตัวแปรสื่อเทคโนโลยีใหม่ในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น
3. ใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ ที่จะได้ข้อมูลลึกซึ้งมากกว่าหรือกว้างขวางกว่า เช่นการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวมานุษยวิทยา โดยศึกษาพฤติกรรมผู้รับสารตามวิธีวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม สังเกต และพูดคุยซักถามในเชิงลึก และใช้เวลาแฝงตัวอยู่กับกลุ่มตัวอย่างในบริบทต่างๆ มากเพียงพอ